

Toelichtingsdocument: uitvoering en opvolging van ontwikkelings- en onderzoeksprojecten

Versie: januari 2022

Voorliggend document is van toepassing voor onderzoeksprojecten en ontwikkelingsprojecten. Het is ook default van toepassing voor de andere programma's bedrijfsinnovatiesteun voor zover de programma-eigen toelichtingsdocumenten zelf geen eigen afwijkende regeling voorzien.

Dit toelichtingsdocument wordt best samen gelezen met de beslissingsbrief en de Beslissing tot Subsidietoekenning voor uw project, de Algemene Voorwaarden Innovatiesteun en de Handleiding bij het Kostenmodel. Voor de 2 laatste documenten, waarvan regelmatig een nieuwe versie verschijnt, vindt u de referentie naar de versie die van toepassing is voor uw project, in de aanhef van de Beslissing tot Subsidietoekenning. De verschillende versies van deze documenten zijn te raadplegen op de subpagina 'Vervolgstappen' op de VLAIO-website van het steunprogramma waarin het project is ingediend. Daarnaast vindt u in het online overzicht (e-portaal) de voorwaarden en de (indicatieve timing van de) betalingen voor uw project.

De terminologie in dit project (Beslissing tot Subsidietoekenning, e-portaal) verwijst naar projecten ingediend vanaf juli 2019. Voor oudere projecten, alsook enkele Europese en andere calls die na juli 2019 ingediend werden, verwijzen we naar de Projectspecifieke voorwaarden (papieren overeenkomst opgemaakt na de beslissing) en eventuele addenda. Daarop vindt u de referenties naar de juiste versie van de van toepassing zijnde Algemene Voorwaarden Innovatiesteun en de Handleiding bij het Kostenmodel, alsook het overzicht van de voorwaarden en betalingen. De nodige informatie omtrent uitvoering en opvolging van deze projecten, vindt u in het Toelichtingsdocument: uitvoering en opvolging van ontwikkelings- en onderzoeksprojecten (Versie januari 2018), te raadplegen op de subpagina 'Vervolgstappen' op de VLAIO-website van het steunprogramma waarin het project is ingediend.

Situering

Gesteunde projecten worden opgevolgd. In de eerste plaats is dat nodig vermits betalingen van subsidie (voorschotten en eindafrekening) gekoppeld zijn aan de goede voortgang van het project. Aangezien de voornaamste verbintenissen in de overeenkomst een middelenverbintenis zijn, wordt de inzet van middelen zoals voorzien in de overeenkomst opgevolgd. Ook de regels en afspraken m.b.t. het gebruik van de resultaten worden opgevolgd en er moet inzicht worden verkregen in de effectiviteit van de steun.

Goede projectuitvoering is de verantwoordelijkheid van de begunstigde. Opvolging en controle over de uitvoering gebeurt hoofdzakelijk schriftelijk, maar ook via directe contacten. Opvolging is in belangrijke mate gebaseerd op vertrouwen en een tijdige, correcte verslaggeving. Als de projectuitvoering of verslaggeving niet correct gebeurt, zal dit leiden tot acties zoals beschreven in artikelen 9 tot 11 van de Algemene Voorwaarden Innovatiesteun (opschorting, herziening, terugvordering van de subsidie). De wijze waarop het project wordt uitgevoerd en de verslaggeving wordt geleverd, is ook een element bij de beoordeling van nieuwe aanvragen.

Een belangrijk aspect is de meldingsplicht (artikel 7 van de Algemene Voorwaarden Innovatiesteun), zoals hieronder nader toegelicht. Elke belangrijke wijziging in de uitvoering van het project en/of in de valorisatieperspectieven, moet gemeld worden aan het Agentschap voor Innoveren en Ondernemen (hierna, het Agentschap of VLAIO, nb: het Agentschap treedt op voor het Fonds Innoveren en Ondernemen). Alle vragen voor bijsturingen in en/of verlenging van een project, moeten voorafgaandelijk en vóór de initieel voorziene einddatum van het project, aan het Agentschap overgemaakt worden.

Algemene principes van projectuitvoering en verslaggeving

Opstart van de overeenkomst

De subsidieovereenkomst tussen het Fonds voor Innoveren en Ondernemen en de begunstigde bestaat uit de Algemene Voorwaarden Innovatiesteun, de Beslissing tot Subsidietoekenning met inbegrip van de daarin vermelde Referentiedocumenten en alle Bijlagen, evenals de later door het Fonds voor Innoveren en Ondernemen schriftelijk bevestigde wijzigingen aan de subsidieovereenkomst.

De subsidieovereenkomst komt in 2 stappen tot stand.

- Bij indiening van een project en de aanvaarding van de Algemene Voorwaarden Innovatiesteun treedt de begunstigde (via de rechtsgeldig vertegenwoordiger van de begunstigde of de gemandateerde) toe tot de subsidieovereenkomst. De begunstigde aanvaardt hierbij dat het Fonds voor Innoveren en Ondernemen bij de toekenning van de subsidie of op een later tijdstip bijkomende bijzondere voorwaarden kan opleggen.

Bij positieve beslissing komt de subsidieovereenkomst tot stand en treedt ze in werking, tenzij ingeval van eventuele opschortende voorwaarden. De begunstigde ontvangt per mail de beslissingsbrief en de Beslissing tot Subsidietoekenning die de essentiële projectinformatie vermeldt (maximum subsidiepercentage en -bedrag, startdatum, duur, doelstellingen, ...) alsook eventuele bijzondere voorwaarden die opgelegd werden in het kader van het project. Daarnaast ontvangt de begunstigde een link naar het e-portaal, met een overzicht van alle concrete data betreffende aan te leveren verslaggeving, betalingen en eventuele bijzondere voorwaarden horende bij het project. De toepasselijke versie van de Algemene Voorwaarden Innovatiesteun en van de andere Referentiedocumenten staan vermeld in hoger genoemde Beslissing van Subsidietoekenning en zijn te raadplegen op de subpagina 'Vervolgstappen' op de VLAIO-website van het steunprogramma waarin het project is ingediend.

Indien de begunstigde het project niet zal opstarten, dient hij dit binnen de maand na verzending van de Beslissing tot Subsidietoekenning kenbaar te maken per email naar de projectadviseur en bedrijfsinnovatiesteun@vlaio.be.

Bij afwezigheid van deze kennisgeving treedt de subsidieovereenkomst in verband met het betrokken project automatisch in werking. Voor operationele doeleinden dient de begunstigde de opstart van het project wel expliciet te bevestigen via het e-portaal.

De hoofdverbintenissen in de subsidieovereenkomst hebben het karakter van een middelenverbintenis. De bedrijfspartners als begunstigde zeggen hierbij toe om de nodige inspanningen te doen om via onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten de beschreven projectdoelstellingen (Innovatiedoel zoals beschreven in artikel 1 van de Beslissing tot Subsidietoekenning) te bereiken. De begunstigde zet daarvoor de middelen in zoals aanvaard bij de beslissing (artikel 2 van de Beslissing tot Subsidietoekenning). Daarnaast verbindt de begunstigde er zich ook toe om de resultaten toe te passen (valoriseren, zie hiervoor i.h.b. artikel 6 Algemene Voorwaarden Innovatiesteun en het Toelichtingsdocument Bedrijfsinnovatiesteun), met het oog op het realiseren van een maximale Toegevoegde Waarde in Vlaanderen, zoals vooropgesteld in het goedgekeurde projectvoorstel en in het innovatiedoel zoals beschreven in artikel 1 van de Beslissing tot Subsidietoekenning.

Verslaggeving tijdens de projectuitvoering

Het e-portaal bevat enerzijds het overzicht van alle (standaard) verslagen die aangeleverd moeten worden tijdens de projectuitvoering en op het einde van het project (artikel 3 in de Beslissing tot Subsidietoekenning), en anderzijds eventuele bijzondere voorwaarden die opgelegd werden in het kader van het project (artikel 4 in de Beslissing tot Subsidietoekenning). Het overzicht vermeldt telkens de uiterste inleverdatum voor het verslag en in voorkomend geval het bewijsstuk ter invulling van de voorwaarde.

Als meerdere bedrijfspartners in het project samenwerken en/of als er samengewerkt wordt met onderzoekspartners, is een onderlinge Samenwerkingsovereenkomst nodig. De samenwerkingsovereenkomst dient te worden opgesteld in uitvoering van de overeenkomst met het Fonds voor Innoveren en Ondernemen en mag er op geen enkel moment mee in tegenspraak zijn.

De samenwerkingsovereenkomst dient minstens de volgende zaken te regelen :

- aanduiding van de coördinator;
- modaliteiten zoals te leveren diensten of producten, kostenberekeningen, betalingsmodaliteiten enz.;
- afspraken omtrent intellectuele eigendom (eigendoms- en gebruiksrechten, wijze van bescherming, exploitatiestrategie,...);
- procedure bij eventuele onderlinge geschillen.

Ingeval van samenwerking met onderzoeksorganisaties dient de samenwerkingsovereenkomst in overeenstemming te zijn met de hierop toepasselijke regelgeving, in het bijzonder de staatssteunregelgeving. Een en ander is de verantwoordelijkheid van de samenwerkingspartners zelf.

Meer informatie is te vinden in artikel 4.3 van de Algemene Voorwaarden Innovatiesteun. De VLAIO-publicatie [Ons patent boekje](#), hoofdstuk 5 en de bijlage hierbij, bevatten verdere achtergrondinformatie, specifieke topics bij samenwerking met een onderzoekspartner en een praktische checklist.

De ondertekende Samenwerkingsovereenkomst moet ingediend worden binnen vier maanden na ontvangst van de Beslissing tot Subsidietoekenning.

De standaard opvolging en uitvoeringsverslaggeving zijn beperkt. Jaarlijks worden een **voortgangsverslag** (rapportering over de voortgang van het project) en een **prestatietabel** gevraagd. De prestatietabel, waarin per persoon gepresteerde mensmaanden worden weergegeven, is essentieel voor de financiële afwikkeling van het project. Het is belangrijk dat elke partij die begunstigde is, alsook eventuele onderzoekspartner(s), van bij de start van het project een behoorlijke registratie doet van de geleverde prestaties in de context van het project. De geleverde prestaties moeten tijdens de uitvoering van het project op zeer regelmatige basis en nauwgezet geregistreerd worden, dit gespecificeerd als gerealiseerde tijdsbesteding per persoon die de prestaties levert. Dit kan via een tijdsregistratiesysteem (indien beschikbaar in het bedrijf) of via een aparte tabel die specifiek voor het project bijgehouden wordt. Het Agentschap kan op elk moment (detail)inzage vragen hierin.

Er kunnen **bijzondere voorwaarden** opgelegd zijn, welke dienen te worden vervuld bij de start of in de loop van het project of van de subsidieovereenkomst. Dit kunnen bijvoorbeeld specifieke financiële voorwaarden of tewerkstellingsvoorwaarden zijn, maar ook tussentijdse inhoudelijke en/of financiële evaluaties, waarbij er meestal een meer uitgebreid **tussentijds verslag** gevraagd wordt. De specifieke verslagen of bewijsstukken die worden gevraagd in het kader van de bijzondere voorwaarden, vindt u in artikel 4 in de Beslissing tot Subsidietoekenning en in het e-portaal. Eventueel kan ook bij een tussentijdse evaluatie een overzicht van de reeds gemaakte kosten worden opgevraagd.

Daarnaast kan het Agentschap op elk moment informatie opvragen m.b.t. de projectuitvoering en/of de toepassing van de resultaten. Deze vragen worden naar de projectcoördinator (hoofdaanvrager) gericht, tenzij in uitzonderlijke omstandigheden, wanneer ze betrekking hebben op een individuele partij in de subsidieovereenkomst.

Tot slot dient nog vermeld dat in sommige gevallen voor projecten met internationale samenwerking specifieke verslagregels kunnen opgelegd worden. Dit wordt vermeld in de Beslissing tot Subsidietoekenning.

Afsluiting van het project, bepaling van het uiteindelijke subsidiebedrag en impactverslaggeving

Op het einde van het project is er een belangrijk evaluatiemoment met inhoudelijke en financiële evaluatie. Op basis van het **eindverslag** en het **financieel verslag** wordt (eventueel na een gesprek en/of een bezoek ter plaatse) definitief het subsidiebedrag bepaald. De toegekende Subsidie zoals vermeld in de Beslissing tot Subsidietoekenning, is immers een maximaal bedrag dat wordt toegekend onder de voorwaarde dat de begunstigde de subsidieovereenkomst zoals voorzien uitvoert en de hierbij verwachte kosten effectief maakt. Op het moment van goedkeuring van het project werden de aanvaardbare kosten en prestaties vastgelegd (Artikel 2 in de Beslissing tot Subsidietoekenning). Op basis van het financieel verslag worden de werkelijk gemaakte kosten gecontroleerd en wordt het definitieve bedrag van de Subsidie bepaald.

Hoewel de uitvoering van het project daarmee is afgelopen, impliceert dit niet dat de overeenkomst ontbonden is. Contractuele bepalingen blijven van toepassing, in het bijzonder deze m.b.t. de valorisatie (toepassing van de projectresultaten en realisatie van voldoende toegevoegde waarde), tot 5 jaar na het einde van het project (valorisatieperiode). De einddatum van de subsidieovereenkomst staat voor elk project vermeld in de aanhef van de Beslissing tot Subsidietoekenning (en eventuele addenda aan de subsidieovereenkomst). Om de verplichtingen op vlak van valorisatie op te volgen, zal het Agentschap tijdens de valorisatieperiode twee impactverslagen opvragen bij elke partij die de begunstigde vormt: één na 2 jaar na het projecteinde en één na 5 jaar na het projecteinde. Daarnaast kan het Agentschap op elk moment informatie opvragen m.b.t. de toepassing van de projectresultaten. Niet-naleving van de bepalingen in de overeenkomst, zoals bv. meldings- en -informatieverplichtingen kunnen ook in deze periode nog leiden tot herziening en terugvordering van de Subsidie.

De begunstigde ontvangt een afsluitbrief waarin het definitieve steunbedrag alsook de verdere verslaggevingsverplichtingen tijdens de valorisatieperiode worden vastgelegd.

Daarnaast kan het Agentschap ook een bredere bevraging uitvoeren onder de vorm van een enquête voor de monitoring van het gebruik van resultaten behaald met door ons gesteunde projecten.

Aanleveren van de verslaggeving en bewijsstukken

Verslaggeving dient in het e-portaal opgeladen te worden. Bijkomende informatie kan eventueel ook verstuurd worden naar bedrijfsinnovatiesteun@vlaio.be, met kopie naar het emailadres van de projectadviseur die het project inhoudelijk opvolgt. Het projectnummer moet altijd in het onderwerp van de mail vermeld worden.

Voor het opstellen van een verslag worden de formulieren zoals beschikbaar op de website gebruikt. Het is de bedoeling om beknopt de essentiële informatie op te nemen die een duidelijk antwoord geeft op de vragen. Uitzonderlijk kan meer verduidelijking in bijlage worden toegevoegd.

Verslaggeving kan gebeuren in het Nederlands of het Engels.

Betalingen

De uitbetaling van de subsidie gebeurt standaard in jaarlijkse voorschotten. In het geval dat er bijzondere voorwaarden opgelegd worden, waarbij de uiterste inleverdatum voor het bewijsstuk ter invulling van de voorwaarde niet samenvalt met de jaarlijkse verslaggeving, kan VLAIO afwijken van de jaarlijkse voorschotten en werken met meer (en dus kleinere) voorschotten die gekoppeld worden aan de bijzondere voorwaarden.

Ongeacht het aantal betalingen, wordt het eerste voorschot betaald nadat de opstart van het project door de aanvrager online is bevestigd en eventuele bijzondere voorwaarden bij de start voldaan zijn. Bij de afsluiting van het project wordt op basis van de aanvaarde kosten het definitieve subsidiebedrag bepaald. Rekening houdend

met de som van de reeds uitbetaalde voorschotten, wordt de eindschijf bepaald. Indien het definitieve subsidiebedrag kleiner is dan de som van de reeds uitbetaalde voorschotten, wordt het verschil teruggevorderd.

Als de verslaggeving tijdig aangeleverd wordt, controleert het Agentschap zo snel mogelijk of deze inhoudelijk voldoet en of er voldoende elementen zijn om het project verder te zetten. De voorschotten worden dan uitbetaald zoals weergegeven in artikel 5 (Betalingsmodaliteiten) van de Beslissing tot Subsidietoekenning en het indicatief betalingschema in het e-portaal.

De bedrijfspartners worden rechtstreeks en individueel uitbetaald. Vermits onderzoekspartners geen rechtstreekse begunstigden zijn, betalen de bedrijfspartners hun totale factuur. Die kost maakt deel uit van de aanvaardbare kosten van de ondernemingen, waarop subsidie wordt ontvangen.

Niet-naleving van de voorwaarden uit de subsidieovereenkomst zal leiden tot opschorting in de uitbetalingen.

Contractuele verplichtingen

De begunstigde dient de overeenkomst en het project goed uit te voeren en de voorwaarden en de bepalingen waaronder de subsidie toegekend is, na te leven. Zoals toegelicht in de Algemene Voorwaarden Innovatiesteun, kan het Fonds voor Innoveren en Ondernemen bij niet-naleving van de voorwaarden en de bepalingen, overgaan tot opschorting, herziening en terugvordering van de subsidie. Hieronder worden in het bijzonder de verplichtingen omtrent verslaggeving, invulling van bijzondere voorwaarden, meldingsplicht en valorisatie van de projectresultaten toegelicht.

Verslaggeving

De algemene contractuele verplichtingen m.b.t. de verslaggeving staan in artikel 7 van de Algemene Voorwaarden Innovatiesteun. De begunstigde (in geval van samenwerking tussen verschillende bedrijfspartners: de hoofdaanvrager) is verantwoordelijk voor het tijdig insturen van alle verslaggeving, behalve voor de impactverslagen tijdens de valorisatieperiode, waar elke bedrijfspartner verantwoordelijk is voor het tijdig insturen van het eigen impactverslag. Als de verslaggeving niet tijdig aangeleverd wordt, zal dit leiden tot acties zoals opschorting van uitbetalingen, het niet-langer aanvaardbaar zijn van kosten en formele ingebrekestelling, die kan leiden tot herziening en ook terugvordering van de subsidie (zie ook in artikelen 9 tot 11 van de Algemene Voorwaarden Innovatiesteun).

Bijzondere voorwaarden

Indien de subsidie wordt toegekend met één of meer bijzondere voorwaarden, dient de begunstigde tijdig aan te tonen dat deze voorwaarde(n) vervuld is (zijn). Als dit niet tijdig gebeurt, zal dit leiden tot acties zoals opschorting van uitbetalingen, het niet-langer aanvaardbaar zijn van kosten en formele ingebrekestelling, die kan leiden tot opschorting, herziening en ook terugvordering van de subsidie (zie ook in artikelen 9 tot 11 van de Algemene Voorwaarden Innovatiesteun).

Meldingsplicht

Het project kan tijdens de uitvoering in zekere mate afwijken van het oorspronkelijk plan, maar zolang de afgesproken middelen worden ingezet voor het innovatiedoel, is dit aanvaardbaar. Aanvaardbare wijzigingen zijn bv. aanpassingen van het werkplan zonder de hoofdlijnen te verlaten (in het bijzonder het te realiseren innovatiedoel te wijzigen). Deze kleine wijzigingen kunnen toegelicht worden in de voortgangsverslagen, en kunnen best afgetoetst worden met de projectadviseur. Voor de regelgeving omtrent mogelijke aanpassingen aan de projectbegroting verwijzen we naar de Handleiding bij het Kostenmodel (versie zoals vermeld op de Beslissing tot Subsidietoekenning voor uw project).

Indien zich echter omstandigheden voordoen die sterk afwijken van de uitgangspunten van de subsidietoekenning, zowel wat betreft projectuitvoering als valorisatieperspectieven, dient het Agentschap voor Innoveren en Ondernemen onverwijld op de hoogte te worden gebracht. In artikel 7.1 van de Algemene Voorwaarden Innovatiesteun wordt de **meldingsplicht** omschreven. De meldingsplicht blijft ook bestaan na afloop van het project (tijdens de valorisatieperiode, dus tot het einde van de overeenkomst).

Een melding moet zo snel mogelijk gebeuren, via een afzonderlijke brief of e-mail, ofwel via de speciale rubriek in een voortgangsverslag als dit qua timing aansluit bij de vaststelling van de oorzaak van de melding. Als meldingen niet of niet tijdig gebeuren, kan dit ernstige repercussies hebben zoals opschorting van uitbetalingen, herziening en ook terugvordering van de subsidie. Indien een gewone brief of e-mail wordt gebruikt, is het daarom aangewezen na te gaan of die informatie goed werd ontvangen. Op een melding wordt altijd schriftelijk (of per e-mail) gereageerd. Die reactie kan bestaan uit een korte terugmelding dat nota wordt genomen van de melding, maar dat er geen verdere acties vereist zijn, uit een vraag naar bijkomende informatie of uit een voorstel voor aanpassingen aan het project. In het laatste geval wordt een addendum aan de overeenkomst opgesteld en worden indien nodig de data van verslaggeving, betalingen en eventuele bijzondere voorwaarden in het e-portaal geüpdatet.

Contractuele verplichtingen i.v.m. valorisatie van de projectresultaten

De bedrijfspartners als begunstigde verbinden zich ertoe om alle inspanningen te leveren die redelijkerwijze mogen worden verwacht om na uitvoering van het project de resultaten te beschermen en te valoriseren, dit met het oog op het realiseren van een maximale Toegevoegde Waarde in Vlaanderen (economische en maatschappelijke impact), zoals vooropgesteld in het goedgekeurde projectvoorstel. Bij niet-naleven van deze verplichting, kan het Agentschap overgaan tot herziening en terugvordering van de steun.

Het valorisatiepotentieel van de projectresultaten kan om verschillende redenen veranderen in de loop van de tijd. Op het einde van het project wordt samen met de begunstigde een evaluatie gemaakt. Op dit moment worden ook de valorisatievooruitzichten (eerdere raming zoals vooropgesteld in het goedgekeurde projectvoorstel) herbekeken en wordt het (eventueel bijgestuurde) valorisatieplan beoordeeld. Ook 2 jaar na het projecteinde en 5 jaar na het projecteinde wordt een update van de valorisatierealiserings en van de verdere valorisatieperspectieven opgevraagd en beoordeeld.

Als het project, ondanks een degelijke projectuitvoering, technisch mislukt is, zal het Agentschap de steun niet terugvorderen.

Indien valorisatie niet zinvol is of indien er minder valorisatie in Vlaanderen gerealiseerd zal worden dan initieel was vooropgesteld, dit door gewijzigde omstandigheden (intern bij de begunstigde of extern in de markt) die nog niet gekend waren tijdens de uitvoering van het project, dient de betrokken onderneming (subsidiebegunstigde) dit grondig toe te lichten. De geloofwaardigheid van deze argumentatie zal geëvalueerd worden door het Agentschap.

Indien deze situatie zich herhaaldelijk voordoet, wordt dit meegenomen worden bij de beoordeling van toekomstige projectaanvragen (track record).

In bovenvermelde situaties (technische mislukking, niet-zinvolle valorisatie) is het mogelijk dat kennis is opgebouwd in de vorm van nuttige inzichten en/of resultaten andere dan deze die oorspronkelijk waren voorzien in het goedgekeurde projectvoorstel. Voor alle duidelijkheid geven we mee dat deze opgebouwde kennis ook te begrijpen is als projectresultaat van het uitgevoerde project.

In het bijzonder geval waarbij de valorisatie uitsluitend vanuit buiten de Europese Economische Ruimte gevestigde entiteiten gebeurt, zal dit altijd leiden tot acties zoals beschreven in de artikelen 10 en 11 van de Algemene Voorwaarden Innovatiesteun (herziening, terugvordering van de subsidie). Dit geldt ook voor situaties waarbij activiteiten in Vlaanderen worden stopgezet of afgeslankt en de resultaten (verder) worden gevaloriseerd buiten Vlaanderen.

Bij herziening en terugvordering van subsidie, wordt in het meest extreme geval de steun integraal teruggevorderd. Daarnaast heeft het Agentschap de mogelijkheid om sancties van opschorting/stopzetting te nemen bij andere lopende projecten van eenzelfde onderneming.